

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

AFGANİSTANBUL
Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:
Recep Mert KOBAL

İSTANBUL, 2021

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

AFGANİSTANBUL
Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:
Recep Mert KOBAL

Öğrenci No:
17550700026
Orcid: 0000-0001-8167-2201

Danışman
Prof. Bülent VARDAR

İSTANBUL, 2021

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**AFGANİSTANBUL**” adlı bu çalışmamın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini, çalışmanın içinde kullandıkları kısımlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.
09.03.2021

Recep Mert KOBAL

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

16.07/2021

Enstitümüz *Sinema-Tv.* Anasanat Dalı *Sinema-Tv.* Programı Yüksek Lisans öğrencilerinden **17550700026** numaralı **Recep Mert KOBAL**'ın "Beykent Üniversitesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak Enstitümüze teslim ettiği "**Afganİstanbul**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 30/03/2021 tarih ve 2021/10 sayılı toplantısında seçilen ve On-Line toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 45 dakika süre ile Microsoft Teams programı aracılığıyla on-line olarak aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında "**OYBİRLİĞİ**" ile "**KABUL**" kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 2 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof. Bü*** VA***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Prof. Ce* Ka*** UZ***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Ni*** ÇA*** KA***
(Marmara Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Recep Mert KOBAL
Danışmanı : Prof. Bülent VARDAR
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2021
Alanı : Sinema-TV
Anahtar Kelimeler : Afganistanbul, Göç, Çalışma Hayatı, Savaş,Mülteci

ÖZ

AFGANİSTANBUL (Belgesel Film)

Afganistanbul isimli belgeselde son zamanlarda savaşın da etkisiyle ülkemize gelen Afgan göçmenlerin Türkiye’de bulunma nedenleri incelenmiştir. Bunların içinde; barınma, yaşam standartları ve çalışma koşulları araştırılıp, çobanlık mesleğini icra etmelerinin sebeplerini, iş bulmak konusunda yaşadıkları zorlukları aynı zamanda kolaylıkları incelenmiştir. Ayrıca katılımcılarla yapılan röportajlarla ve görsel belgelerle de desteklenmiştir.

Name and Surname : Recep Mert KOBAL
Supervisor : Prof. Bülent VARDAR
Degree and Date : Master, 2021
Major : Cinema-Tv
Key Word : Afganistanbul, migration, work life, war,refugee

ABSTRACT

AFGANISTANBUL (Documentary)

Afganistanbul is documentary in the recent Afghan war with the influence of immigrants coming to our country no reason in Turkey were examined. Among them; The reasons for practicing the shepherd's profession, the difficulties they faced in finding a job, as well as their convenience were investigated. It was also supported by interviews with participants and visual documents.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

AFGANİSTANBUL

1.1. Neden Afganistanbul.....	4
1.2. Afgan Göçmenlerin Yaşadığı Ortam	4
1.3. Savaş ve Göç	6

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’NİN GÖÇ POLİTİKASI VE AFGANİSTANLI GÖÇMENLER

2.1. Uluslararası Göç Sorunu ve Türkiye.....	11
2.2. Afgan Türklerinin Türkiye’ye Göç Etme Nedenleri	12
2.3. Afganistanlı Göçmenlerin Türkiye’yi Tercih Etme Sebepleri	12
2.4. Afganistanlı Göçmenlerin Sorunları	13
2.5. Türkiye’de ve Avrupa’da Afgan Göçmenlerin Çalışma Sorunları	14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEKİM SÜRECİ

3.1. Filmin Künyesi.....	15
3.2. Ekipman Listesi.....	16
3.3.Çekim Sonrası/Kurgu.....	16
3.4 Set Fotoğrafları.....	17
3.5 İşverenler ve Göçmenlerle Yapılan Röportajlar	19
SONUÇ	22
KAYNAKÇA.....	25

GİRİŞ

Amerika Birleşik Devletleri'nin Afganistan'daki savaşı desteklemesi, iç ve dış güçler tarafından yapılan zulümler, halkın çıkarlarını ve menfaatlerini göz önünde bulundurmaksızın Afgan Halkının günlük yaşamlarını idame ettirmelerini olanaksız hale getirmiş, savaşın yol açtığı şiddetin oluşturduğu güvenlik sorunu ve ekonomik verimsizlik bu insanları göçe mecbur bırakmıştır.

Ülkenin coğrafi konumu ve yer altı zenginlikleri, petrol ve verimli toprakların bulunması, savaşın uzun yıllar boyunca devam etmesi ve bu bağlamda komşu ülkeler olan İran, Pakistan ve Türkiye'ye; Almanya gibi Avrupa ülkelerine ve diğer ülkelere yasal yollarla veya yasadışı göçlere yol açmıştır.

Türkiye ve diğer ülkelere göç etmek zorunda kalan Afgan mülteciler, kendi memleketlerinden ayrılırken halkın olumsuz tepkilerine maruz kalmış olmalarının yanı sıra, Taliban'ın kapı kapı gezerek zorla kendi özel ordusuna asker katmak istemesi nedeniyle de canlarını hiçe sayma pahasına geçmişlerini geride bırakarak ve ülkelerinde kimileri tarafından vatan haini olarak anılsalar bile son çare olarak göç etmek zorunda kalmışlardır.

Afganistanbul isimli Yüksek Lisans tez filmi aracılığıyla, Afganistan'dan Türkiye'ye yapılan göçler ve göçlerin Türk ekonomisi üzerindeki etkisi, işsizlik, mültecilerin yaşam ve çalışma koşulları kamera ile kayıt altına alınmıştır. Türkiye'ye aralıklarla gerçekleştirilen göçler, uzun yollar geçilerek sınır kapılarında kaybolan insanlar, ulaşım sırasında yok olan canlar, sınır kapısından ayakkabısız kırk kilometre yürüme koşullarının zorluklarının da ele alındığı; Türkiye ve Afganistan arasında ideolojik ve kültürel yakınlık olması nedeniyle Afgan göçmenlere Türkiye Cumhuriyeti'nin tanıdığı imkanlar doğrultusunda, kendi memleketlerinden daha medeni ve insan hakları açısından daha gelişmiş koşulların sağlanması ve vatandaşlık verilme olasılığı, ülkemize göçün tercih edilmesinde başlıca nedenler arasında yer almaktadır.

İşverenler ve onun çalışanları Afgan göçmenler arasındaki iletişim, yaptıkları işler hiçbir mesleki ayırım gözetilmeksizin, belgesel sinemanın gözlem gücüyle Afganistanbul isimli belgesel tez filmiyle yansıtılmaya çalışılmıştır.

Amaç ve Hedefler

Belgesele konu olan Afganistanbul, kısa film çalışmasında mültecilerin yaptıkları işler ve nerede, hangi şartlarda çalıştıkları, yaptıkları göç sonrası önlerindeki hayattan nasıl bir beklenti içinde oldukları ve Türkler ile aralarında kültürel farklılıklar incelenip, bununla ilgili veriler toplanıp bir araya getirildiğinde Afganistanbul belgesel film projesi ortaya çıkmıştır.

Hedef, Türkiye ve Afganistan insanların arasındaki ilişkilerin, göç sonrası Türkiye’deki çalışma alanlarında işveren ve çalışan arasındaki tutum gözlemlenerek iki kültür arasındaki benzerliklerin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bilinmektedir ki Türkiye’ye Afganistan’dan gelen göçmenler, Türk kökenli vatandaşlarıdır. Türkiye’deki çalışma şartları her ne kadar zor olsa da Afgan göçmenlerin başarılı bir şekilde üstesinden gelebildiği görülmüştür.

Kapsam ve İçerik

Belgesel projesinde incelenecek Afgan göçmenlerin özellikle İstanbul da bulunanların seçilmiş olup, farklı yaş grubundaki göçmenler gözlemlenmiş ve farklı jenerasyonlardaki göçmenler ile röportajlar yapılmıştır. Katılımcılar özellikle ülkemizde çobanlık yapan Afganlardan seçilmiştir.

Bu durumun sebebi ise, Türkiye de çalışan Afgan çoban sayısının çok fazla olması ve genellikle Türkiye’de insanların birçoğunun boş zamanlarında kırsala dinlenmeye gitmelerinden sebep bu kırsal alanlarda bir Afgan çobana rastlama ihtimalinin fazlaca yüksek olması ve Türkiyelilerin aklına düşen “Afgan göçmenler neden bu kadar fazla?” sorusudur ve bu proje ile bu soruya cevap aranmaktadır.

Çalışma Yöntemi ve Planı

Bu belgesel film projesinin çekimi için belirlenen kişilerin çalışma durumları gözetilerek yaklaşık iki haftalık çekim günü planlanmıştır. Projede yer alacak kişilerin Türkiye’ye gelmeden önceki düşünceleri ve geldikten sonraki fikirleri, çalışma hayatıyla ilgili görüntüler ve günlük yaşantıları ele alınacaktır. Bu belgesel projemizin çekimlerinde doğal hallerin yansıtılması hedeflenmiş ve gece çekimlerinin yapılması

şartların elverişli olmamasından dolayı gerek görülmemiştir. Tüm çekimlerin doğal ışıkla yapılması planlanmıştır. Belgesel projesinin mekanları için gerçek çalışma alanları kullanılmış, günlük hayatlarından görüntüler de kayıt altına alınmıştır. Çekimleri İstanbul ili, Silivri ilçesi, Danamandıra Mahallesiinde gerçekleştirilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

AFGANİSTANBUL

1.1. Neden Afganistanbul

Uzun yıllardır devam eden savaşın yol açtığı ekonomik verimsizlikle burun buruna gelmiş Afganlar, hayatlarını derinden etkileyen savaşın yol açtığı şiddetin artması ile birlikte topraklarından göç etmek zorunda kalmıştır. İşverenlerin eğilimi, çalışanlarını genellikle yabancı uyruklu, göçmen vatandaşlardan seçmesi yönündedir. Aynı zamanda Afgan ve Türk kültüründeki benzerlikler çalıştıkları alanlarda benimsenmelerini kolaylaştırmıştır. Türk kültürüne yakınlıkları ve ülkeye kattıkları ekonomik değer bu göçmenlerin incelenmesi için yeterli gerekçe oluşturmuştur. Gerçekten bu işi para için mi yapıyorlar, yoksa savaştan kaçıp hayatta kalabilmek için mi yaptıkları sorusuna bir cevap bulabilmek, yaşadıkları ortama dikkat çekip, bir sonuca varabilmek amaçlanmıştır.

1.2. Afgan Göçmenlerin Yaşadığı Ortam

Afganistan projesine başlamadan önce bu insanlarla yapılan konuşmalarda duygu durumlarının nasıl olduğunu anlamak oldukça zordu. Fakat çekim için yapılan hazırlıklar sırasında ve çekim sürecinde geçen zamanla, Afganistan'daki hayatlarına dair hikayeleri ve buradaki durumlarını anlama imkânı bulundu. Bu proje kapsamında gerçekleştirilen çekimler sonucu ortaya çıkan filmde yer alan bütün katılımcıların kendi rızaları alınmıştır. Yaşam alanlarına girildiğinde, beraber yemek yeme ve çay içme fırsatı bulunduğu o duygu yoksunluğu hallerinden uzaklaştıkları gözlenmiş ve samimi yakınlaşmalar kurulmuştur. Yaptığımız konuşmalarda aslında savaşın ne kadar kötü olduğu ve geride bıraktığı yaraların, uzun yıllar da geçse, uzun yollar da kadedilse sarılamadığı ve halen taşıdığı izlerin onların ruh hallerinden yansıdığını görmek mümkündür.

Çekimler başlamadan önce mesafeli ve ürkek tavırları ile dikkat çeken Afgan mültecilerin daha sonrasında bu davranışların nedeninin kameranın etkisi olduğu, kayıt dışı yapılan sohbetlerde gayet içten ve sıcak kanlı davranışları olduğu dikkatimizden kaçmamış ve çekimler süresince ilgimizi çekmiştir. Yaşadıkları ortam,

yattıkları yer, yemek yedikleri alan, kayıt edildiğinde ve kendileri ile yapılan sohbetlerde gelecek hayallerinin olmadığı, hayal etmeden yaşamayı öğrendikleri, tek isteklerinin savaşın sona erip ülkelerine geri dönmek olduğu ya da ailelerini kendi yaşadıkları topraklara getirmek isteği olduğu gözlemlendi.

İstanbul'a geldiklerinde hiçbir şey bilmedikleri, kiminin Türkçe bile bilmiyorken yaşadıkları şehirlerde o yörenin şivesi, aksanı ile Türkçe konuşmayı öğrendikleri anlaşıldı.

Dışardan, işverenleri haricinde hiçbir şekilde para yardımı kabul etmedikleri sadece kıyafet gibi yardım kabul etmeleri oldukça etkileyici deneyimlerdi. Bu bağlamda çekim aralarında tekrar tekrar gidilen İstanbul, Silivri, Danamandıra mahallesinde çalışan Afgan mültecilere destek sağlamaya çalışılmış ve destek vermeye gönüllü olanların katkıları ulaştırılmıştır.

Bu süreçte çalışma izinleri olmadığını ve bunun sorumluluk ve mesuliyetinin işyeri sahibi tarafından üstlenildiğini öğrendik. Başlarına istenmeyen bir durum geldiğinde işveren ile iletişime geçileceğini anladık.

Yaşadıkları bir günü deneyimlediğimizde, oldukça üzücü durumlara tanıklık edildi. Bu insanlar çalıştıkları zaman boyunca hiç tatil ve izin yapmıyorlar. Sabah 05:00'de uyanıp hayvanları ahırdan dışarı çıkarıp, akşam saat 17:00'ye kadar büyük arazilerde meraya veya bulundukları yerin iklimine ya da bitki örtüsüne göre göl kenarlarında ve çayırdaki otlatıyorlar. Tabii bu işverenin isteği üzerine verilen bir görev olduğu için, hayvanların sadece yem ile ahırda beslenmesi oldukça maliyetli olacağından, hayvanları meraya götürmelerinin işveren açısından daha çok kazanç elde edilmesine ve hayvanların doğal ortamda beslenmelerinin organik besiciliğe katkı bulduğu da gözlenmiştir.

Bu süreçte işverenin Afgan çoban çalıştırmak istemesi anlaşılmaktadır. İşverenin Afgan çoban tercih etmesindeki en büyük faktör aynı ücret karşılığında Türkiye de kendi vatandaşını çalıştıramamasıdır. Daha önce deneyip tecrübe edinen patronların açıklamalarından, aynı ücret karşılığında çalışan Türklerin ağır işyükü ve verilen ücretin yetersizliğini sebep olarak gösterdiklerini; aynı işi ve daha fazlasını

Afganlıların çok daha iyi bir şekilde yaptıklarını belirtmişlerdir. Afgan göçmenlerin karın tokluğuna sadece yemek ve barınma karşılığında aldıkları ücreti ülkelerine gönderdikleri, ayrıca bu ücretin içinden göç sırasında aracı olan komisyonerlere de para verdikleri öğrenilmiştir.

Aileleri ile iletişim kurabilmek için internet aracılığıyla cep telefonu ile görüntülü sohbetler gerçekleştirmeleri bir nebze de olsa sıra hasretlerini gidermeye yaramaktadır. Her Afgan göçmenin yaşam alanında elektrik olduğu da söylenemez. Güneş enerjisi ile elektrikten faydalanmaları, ütü diye bir nesnenin hayatlarında olmadığı gözlenmiştir. Bu ve benzeri pek çok olgu ise, onlara sunulan hayatın kölelik benzeri olduğunu düşündürmüştür.

1.3. Savaş ve Göç

Afganistan'ın Peştular, Türkler (Özbekler, Türkmenler, Kırgızlar), Tacikler ve diğer küçük etnik gruplar oluşturmaktadır. Ancak nüfusun büyük çoğunluğunu (yüzde 38) Peştular oluşturmaktadır. Afganistan devletinin sahip olduğu bu etnik köken farklılıkları ülke için zenginlik olarak görülebileceği gibi, halklar arasında çatışmalara da sebebiyet verebilecek kıvılcımlara sahip olabilmektedir. Devlet kuruluş döneminden itibaren çoğunlukla Peştu kökenli liderlerin egemenliğinde yönetilmiş ve kısa süreli istikrar dönemleri yaşamıştır. Bunların dışında Afganistan coğrafyası bir yandan savaşlar ve istilaların diğer bir yandan ticaret ve göçlerin kısılacı arasında kalmıştır.¹

1.3.1. Afganistan'da Savaşlar

Bölgede yaşanan ve hala da yaşanmakta olan iç karışıklıkları kısaca özetlemek, Afganistan ekonomisini anlamak için zorunludur. Tüm bu savaşlar, iktidar hırsları, iç karışıklıklar, hepsinin ve daha denkleminizde yer almamış başka unsurların sonucu olarak yüzleşilen gerçekler mevcuttur. Belgesel tez filmi Afganistanbul'da, göçmenler aracılığıyla bu olgular vurgulanmıştır. ülkede ki güvensiz ortamla birlikte desteksiz kalmış halkı ve süreci anlayabilmek, göçmenlerle empati kurabilmek adına bu bölümde kronolojik olarak Afganistan coğrafyasında geçen olayları özetleyerek başlayacağım.

¹ Haydar Çakmak, Uluslararası Krizler ve Türk Silahlı Kuvvetleri, Ankara, 2004, s.50-58

Ahmed Şah Abdali tarafından 1747 tarihinde kurulmuş ilk Afgan devleti I. Dünya Savaşı sonrasında artan ulus devletlerin bağımsızlık istekleri, Afgan devletini de etkilemiştir. Hindistan'ı da etkileyebileceğini düşünen İngiltere, Afganistan'ı işgal etmeye çalışmış ve böylece Afganların Bağımsızlık Savaşı başlamıştır. Savaşın sonra tam ismiyle Afganistan İslam Devleti bağımsızlığını 19 Ağustos 1919'da ilan etmiştir. Devletin bağımsızlığını tanıyan ilk ülke de Sovyetler Birliği olmuştur.

Afganistan coğrafyasında karşısına güçlü bir devlet istemeyen İngiltere, ülkede iç karışıklık yaratmak adına hamlelerde bulunmuş ve bunun sonucunda da ülkede istikrarsız iktidar dönemleri görülmüştür.² Tarihsel olarak ele aldığımızda Afganistan'ın yaşadığı ekonomik sorunlar, 19. Yüzyılın başlarından itibaren ülke içinde yaşanan taht kavgalarına ve bu sırada İngiltere'nin Hindistan'ı işgaline kadar dayanmaktadır. O dönemde ülke için en önemli gelir kaynaklarına sahip şehirler olan Keşmir ve Pencab (şimdiki Pakistan sınırı içerisinde) 1893 yılında İngiltere ile imzalanan anlaşma sonucunda, buradan alınan gelirler tamamen bırakılmıştır. Afganistan bu Durand Sınır Hattı anlaşmasını imzalamasıyla ekonomik olarak zora girmiştir ve devlet kendini korumak için İngiltere ve Hindistan'dan mali yardımlar almıştır; ancak bu durum onun dış politikada özgürlüğünü kaybetmesine yol açmıştır.³

1.4. Taliban Örgütü

1979 yılında İran'da devrim gerçekleşmiş ve Afganistan'ın içindeki siyasi otorite de karışmıştır. Bunları fırsat bilen Sovyetler Birliği, ülkeyi 1989'a kadar işgal etmiştir. Bu tarihlerden sonra ülkenin yönetim sahnesine Taliban çıkmıştır. 1989-1996 yılları arasında tüm bu yaşanan zorlukları sonlandırmak adına, kendisi için propaganda yapmış ve 1996 yılında iktidarı ele almıştır. Taliban liderliği 11 Eylül 2001 yılına kadar devam etmiştir.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla, Amerika Birleşik Devletleri, üstünlüğünü yeni dünyaya göstermeye başlamışken, 11 Eylül 2001 terör saldırılarından sonra da Afganistan devleti bu kez de ABD işgalleriyle karşı karşıya kalmıştır. Bu işgallerin önemli bir kısmından çıkarılan ortak sonuç, ülkenin coğrafi konumundan kaynaklandığı yönündedir. ABD, müdahalede bulunacağı ülkeleri seçerken coğrafi ve

² Sayid Muhammed Bakir Mesbahzade, Tarih Siyasi Muhteseri Afganistan, Merkezi Pujuhış hayi Aftab, Meşhed, İran, 1387, s. 101-120.

³ <https://www.dunyabulteni.net/haber-analiz/durand-hatti-anlasmazligi-h232391.html>

stratejik özelliklerine göre karar vermiştir. Bu çerçevede birinci durak Orta Asya olmuştur. Afganistan'ı seçerek hem Çin gibi yüksek potansiyelli ülkeye yakınlaşmış hem de yeraltı kaynaklarının merkezinde yer almıştır.⁴ Öte yandan ABD Başkanı Biden, yaptığı açıklamada, 20 yıl önce başlayan savaşın artık bittiğini ve bölgeden çekileceğini (31 Ağustos'u işaret ederek) ifade etmiştir. "Afganistan'a ulus inşa etmek için gitmediklerini, geleceklerine ve ülkelerini nasıl yönetmek istediklerine karar verme sorumluluğunun Afgan halkına ait" olduğunu vurgulamıştır.⁵

1.5. Afganistan'da İşsizlik

Afganistan kişi başına düşen GSYİH olan 587,57 dolar ile ekonomik açıdan dünyanın en yoksul ülkelerinden biridir.⁶ 19. Yüzyıldan beri ülkenin sürekli olarak işgallerle uğraşması birincil sebep olarak gösterilebilir.⁷ Ülkenin savaşlarla uğraşmasının elbette ki her alana yansıyan sonuçları olmuştur. Örneğin bunlardan biri de eğitimidir. Savaş sırasında kapılarını kapatan okullar nedeniyle, Afganistan nüfusunun çoğunluğu okuma yazma açısından bile yetersiz bir seviyede kalmıştır. Ülkenin son yayımlanan 2018 okuryazarlık oranı (15 yaş ve üstü kişiler) yüzde 43 olarak görünmektedir. Bu verinin halkın eğitim seviyesi hakkında önemli bir gösterge olduğu söylenebilir.⁸ Bu bağlamda ülkedeki nitelikli iş gücünün zayıflığı da ekonomik açıdan olumsuzluklar yaratmaktadır.

Afganistan'da işgücüne katılan kişi sayısının 15 milyon civarında olduğu ve bu rakamın sektörlere dağılımına göz atıldığında; % 80'inin tarım, % 10'unun endüstri ve % 10'unun hizmet sektöründe çalıştığı belirtilmiştir. Afganistan ekonomisinin yüzde 27'sini tarım sektöründen sağlamaktadır. Bu da ülke ekonomisindeki en büyük sektörün tarım olduğunu göstermektedir.⁹ Topraklarının yalnızca yüzde 15'i ekilebilir olmasına rağmen ülkede ilkel koşullar altında tarım yapılmaya devam edilmiştir.¹⁰ Tarımdan sonra hayvancılık ve el sanatları ülkenin GSYİH açısından ikincil geçim kaynaklarını oluşturmaktadır.

⁴ <http://arsiv.ntv.com.tr/news/245912.asp>, erişim tarihi; 09.03.2021

⁵ <https://www.nytimes.com/2021/07/08/us/politics/biden-afghanistan-withdrawal.html>, erişim tarihi, 19.03.2021

⁶ <https://data.worldbank.org/?locations=AF-XM>, erişim tarihi, 10.03.2021

⁷ http://www.dailyafghanistan.com/opinion_detail.php?post_id=125523, erişim tarihi, 11.03.2021

⁸ <http://uis.unesco.org/en/country/af?theme=education-and-literacy>, erişim tarihi, 10.03.2021

⁹ <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=NV.AGR.TOTL.ZS&country=AFG>, erişim tarihi, 15.03.2021

¹⁰ Afganistan ülke raporu, T.C. Kabil Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2017

1.6. Afgan Göçmenler Neden Göç Ediyorlar

Afganistan’da çalışma olanaklarının kısıtlılığı ve Taliban baskısından kaçmak zorunda olan halkın her kesiminden insan için göç etmek zorunlu hale gelmiştir.

Genellikle Taliban’ın eli silah tutan herkesin kapısını çalarak kendi ordusuna katmak istemesi, aksi takdirde ailelerini ölüm ile tehdit etmesi, ülkeden göçün temel nedenlerinden birisidir. Göç etme etkenlerinin başında savaşın etkisi en önemli neden olmasının yanı sıra, kimi zaman başlık parası için gelenek ve göreneklerin devamlılığı doğrultusunda da göç eden kesimler olduğu bilinmektedir. Türkiye’nin İstanbul şehrinin semtlerinden olan Zeytinburnu, Fatih, Sultangazi gibi ilçelerde de kimsenin yapmak istemediği işlerde görev alan Afgan göçmenler, buradan kazandıkları ücreti Afganistan’daki ailelerine göndermekte ve doğup büyüdüğü köylerde toprak sahibi olmayı amaçladıkları da anlaşılmaktadır.

1.7. Afganların Göç Süreci ve Koşulları

Kadın, erkek, yaşlı veya genç olmak üzere canını kurtarmak için ailelerinden onay alıp, ülkede kalıp ölmektense göçü tercih ediyorlar. Göç sırasında komşu ülkelerin sınır kapısından geçerken eşyalarının çalınması, silahlı saldırılara maruz kalmaları, denizde boğulmaya dek hayatlarına mal olacak zorlu koşullar altında bu göçü gerçekleştirmektedirler. Bu göç yolculuğunu sorunsuz bir şekilde gerçekleştiren bir göçmen olmadığı anlaşılmaktadır.

40 kilometreye varan yürüme mesafeleri aşılarak bu göç yolculuğunun oldukça zorlu geçmesi yanı sıra, yolculuk esnasında da dolandırılma tehlikeleri bulunmaktadır. Aracı kişiler tarafından Avrupa vaadi ile kandırılan mülteciler de Türkiye’de kalmak zorunda kalmıştır.

Türkiye’de iş bulan göçmenler burada yaşanan ve kendilerine tanınan imkanlardan memnun kaldıklarını belirtmişlerdir.

Afganistan’da halk, kimi zaman kendi isteği ile can güvenliği için göç etmiş kimi zamanda eli silahlı kişilerce buna mecbur bırakılmıştır. Sürgün yolları-göç yolları hiç kolay olmasa da, ülkenin içinde ki çatışmalara maruz kalmak ile kıyaslanınca tercih edilebilir olmuştur. Özellikle Pakistan ve İran sınırına gelen Afganlar, memnuniyetle karşılanmamış, göç mücadeleleri süregelmektedir.

Bazen kalıcı bazen ise geçici olarak planladıkları bu göçlerle varoluş mücadelesine ülkemizde devam etmekte olan bu insanlar için Türkiye ‘ekmek kapısı’ olmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’NİN GÖÇ POLİTİKASI VE AFGANİSTANLI GÖÇMENLER

2.1. Uluslararası Göç Sorunu ve Türkiye

Türkiye geçiş ülkesi olması nedeniyle çok göç alan ve bu sebepten dolayı çok sayıda sorun yaşayan bir ülkedir. 21. yüzyılda Türk vatandaşlarının yurt dışına göç oranları azalmış ve böylece Türkiye artık göç eden değil, göç edilen ülke konumuna gelmiştir.¹¹ Bu durumun göç edenler de olduğu kadar, Türkiye üzerinde de önemli etkileri vardır.

Göçmenlerin kontrolsüz bir şekilde şehirlere yerleşmeleri sonucunda ise toplumsal, sosyal, siyasi, güvenlik ve ekonomik alanlarda sorunlar yaşanmaya başlamıştır. Türkiye’ye göç eden kişilerin, yaşadıkları ülkelerden kaynaklanan sorunları vardır. Göç sürecini etkileyen faktörleri işsizlik, yoksulluk, savaşlar, doğa olayları, coğrafi konum, sosyo-ekonomik, ekolojik-politik vb. olmak üzere sıralayabiliriz. Göç sürecini hızlandıran en etkili faktör ise sosyo-ekonomik imkanların kısıtlılığıdır.

Gelişmemiş ülkelerden Türkiye’ye göç sırasında ekonomik, siyasi, kültürel, alanlarda ki olumsuzlukların yanı sıra daha iyi bir yaşam standartına ulaşmak amacıyla Türkiye’yi ön plana çıkaran gerekçelerle göç hareketliliği görülmektedir.

Türkiye’ye göç oranında artış olmasının sebepleri ise; ülkemizin konum olarak kıtaların kesişim noktasında bulunması, Batı ülkeleri ile ekonomik olarak gelişmemiş ülkeler arasında köprü olması; üretim gücünün artması ve değişime uğraması, kentlerde ki üretimin ön plana çıkması, eğitim-sağlık-yerleşim gibi olanakların gelişimi ve çeşitliliğinin artmasıdır.

¹¹ Akçadağ, E. (2012). Yasadışı Göç ve Türkiye, BİLGESAM, Bilge Adamlar Kurulu Rapor. Rapor no: 42.

2.2. Afgan Türklerinin Türkiye'ye Göç Etme Nedenleri

Rusya'nın, Afganistan'ı işgali döneminde Türk kökenli Afgan aileleri Abdülkerim Mahdum Bey'in önderliğinde, 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in onayı ile Türkiye'ye yerleştirilmişlerdir. İlk olarak bir kısım Afgan Türkü Adana iline daha sonra Tokat, Kırşehir, Şanlıurfa ve Sivas illerine yerleştirildiler. Bu göç yolculuğunun başlangıcı 29 yıl önceye dayanmaktadır.¹²

Afganistan ile Rusya arasında çıkan savaş, Afganların yaşamlarını çadırlarda ve fazlasıyla zorlayıcı şartlar altında yaşam mücadelesi vererek geçirmelerine neden olmuştur. Yaşadıkları bu kaos sebebiyle ve Türk kökenli oldukları için Türkiye'ye göç etmişlerdir.¹³

Kırgız kökenli Afganlılar da Sovyetler Birliği'nin işgali sonucunda Pakistan'a yerleşmiş fakat iklim şartlarının zorluğu nedeniyle bulundukları konuma uyum sağlayamamış, hastalıklar ve kayıplar yaşamışlardır. 1982 yılında, uzun uğraşlar ve zor şartlar altında Türkiye'ye gelerek Malatya ve Van illerine yerleştirildiler. Kırgızların Türkiye'ye göç etmeleri sahip oldukları inanç, kültür, yaşam tarzları ve hayat standartları açısından onlar için daha uygun koşullar sağlamıştır. Göç edenler sayı olarak 5 bin civarındadır. Yerleştikleri iller ise Gaziantep, Van, Şanlıurfa, Tokat, Hatay ve İstanbul (Zeytinburnu) olmuştur. Afganistan'dan bu illere gelen Özbekler ise sığındıkları ve artık vatandaşı oldukları ülkelere yararlı olmak için etkili bir şekilde çalışmalarını sürdürmüşlerdir.¹⁴

2.3. Afganistanlı Göçmenlerin Türkiye'yi Tercih Etme Sebepleri

Afganistan göç hareketlerinden en yoğun şekilde etkilenen ülke Türkiye'dir. Son yapılan araştırmalara göre de en çok mülteci barındıran ülkeler arasında Türkiye görülmüştür.

Türkiye, Asya ile Avrupa kıtalarını birbirlerine bağlayan konumu açısından köprü olma özelliğiyle tercih edilme sebebidir. Afganlı göçmenler için bir Avrupa durağı olarak da görülmektedir.¹⁵

¹² Afganistan ülke raporu, T.C. Kabil Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2017.

¹³ Abadan Unat, N. (2002). Bitmeyen Göç - Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa (2. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

¹⁴ Demirhan, Y. Aslan, S. (2015). Türkiye'nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi. Birey ve Toplum, 5

¹⁵ Başak. C. (2011). Mülteciler, Sığınmacılar Ve Yasadışı Göçmenler, Ankara: Sonsöz Gazetecilik Matbaacılık Reklamcılık.

Afganlıların yaşadığı işgaller, çatışmalar, mücadeleler, savaşlar, iç karışıklıklar, işsizlik, hayat şartlarının zorlayıcı etkisi ve devletin halka yardımda bulunmaması gibi sayabileceğimiz birçok neden, ekonomik açıdan zorluklara yol açmıştır. Bu sebeplerin devam etmesi göç edenlerin sayısını arttırmıştır ve Türkiye Afgan vatandaşlarının tercihi olmuştur.¹⁶

Afganistan'da yaşanan kaos ortamı sonucunda ekonomi de doğal olarak kötü bir şekilde etkilenmiştir ve Afganistanlılar iş, eğitim arzularını gerçekleştirmek, yaşam standartlarını düzeltmek için Türkiye'ye göç etmişlerdir. Sonuç olarak, Afganistan karışık bir geçmişi olması nedeniyle istikrarlı olarak göç veren bir ülkedir, halkı da istikrarlı göçmenlerdir.¹⁷

2.4. Afganistanlı Göçmenlerin Sorunları

Afganistan'da ki yaşanan çatışmalar, ekonomik sorunlar, yaşam standartlarının düşmesi sonucu ülkeyi terk etmek zorunda kalan Afganlılar, sığındıkları ülkeler de mağdur olarak ve suistimal edilerek yaşamlarını zorluklar içinde devam ettirme çabasıındadırlar. Eğer bir faydaları görülmezse toplum içinde kolaylıkla dışlanarak, ülkeyi sömüren kişiler olarak suçlanmaktadır.¹⁸ Bir ülkede yaşayan insanların sahip olması gereken çoğu haklardan yoksundurlar. Göçmen olmaları onları savunmasız kılmış ve mülteci oldukları ülkelerde verdikleri emekler görmezden gelinip sömürülmektedirler. Ayrıca birçok konuda olduğu gibi seyahat özgürlükleri de yoktur, yaşadıkları yeri terk edemezler.

Yerli-göçmen ayrımı, güvensizlik, olumsuz anlamda göçmen düşüncesi, ayrımcılık, en basit olayda bile toplum içinde hemen dışlanmaları her konuda yaşadıkları sorunlardır. Afganlı göçmenlerin başka ülkelere göç etmeleriyle oluşan zor şartlarda hayatta kalma mücadelesi verirken, tek tesellileri ise yaşadıkları yerdeki süreci geçici bir dönem olarak görmeleridir.

¹⁶ Deniz, T. (2014). Uluslar Arası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. Türkiye Sosyal

¹⁷ Sayid, M. B. Mesbahzada. (1987) Tarih Siyasi Muhteseri Afganistan, Merkezi Pujuhış hayi Aftab, Meşhed, İran, Araştırmalar Dergisi.

¹⁸ Türkoğlu, O. (2011). Mülteciler ve Ulusal/Uluslararası Güvenlik, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 30

2.5. Türkiye’de ve Avrupa’da Afgan Göçmenlerin Çalışma Sorunları

Ülkelerin güçlü bir göç politikası olmaması göçmenlerin hayatlarını zorlaştırmaktadır. Türkiye’de ve Avrupa’da ekonomik açıdan bakıldığında, Afgan göçmenlerin yerleştikleri toplumlarda ki iş faaliyetlerinin bir çoğunda emekleri yok sayılmaktadır. Verimli olarak çalışmalarına rağmen bazen maaş alamadıkları, genellikle günlük veya kısa süreli olan geçici işlerde çalıştıkları anlaşılmaktadır.

İş hayatında olması gereken kurallar ve şartlara uymayacak şekilde sigortasız, iş güvenliğinden uzak, mesai ücretleri ödenmeden, uzun saat aralıklarıyla, izinler konusunda kısıtlanarak, diğer çalışanlarla kıyaslandığında aynı imkanlara sahip olmayarak, düşük maaş ile ve işçi haklarından yoksun olarak çalıştırılırlar.

’Çok iş-az maaş’ sistemi ile çalıştıkları için işverenler tarafından daha çok tercih edilmektedirler. Yaptıkları işleri ve sundukları hizmeti ise ‘ucuz göçmen emeği’ olarak tanımlarlar.

Afganlılar karşılaştıkları bu emek sömürsü ve gittikleri ülkelerde ki ötekileştirmeden dolayı sürekli olarak göç arayışındadırlar. Göç yolculuğu sonrasında yaşamlarında ki çatışma, korku ve şiddet etkisinden kurtulmuşlardır. Amaçları yoksul hayatlarına son verebilmektir; fakat yoksullukları değişmemiştir. Afganistan’daki yaşam koşullarının eksikliklerini yaşamaya devam etmektedirler. Onlar için değişen tek şey konumları olmuştur.¹⁹

Afgan göçmenlerin öncelikli istekleri emeklerinin karşılığını alabilmek ve güvenli bir iş hayatına sahip olmaktır. Fakat geçim sorunları, güvencesiz çalışmaları, sigorta sorunu, hak ettiklerini alamayışları vb. sorunlar nedeniyle sadece karın tokluğuna çalışmaları, göçmenlerin karşılarına çıkan çalışma sorunları arasında yer almaktadır.

¹⁹ Akçadağ, E. (2012). Yasadışı Göç ve Türkiye, BİLGESAM, Bilge Adamlar Kurulu Rapor. Rapor no: 42. İstanbul.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEKİM SÜRECİ

Belgeselin röportaj çekim süreci 01-12 Mart 15-17 Haziran 2021 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Çekim tamamen katılımcıların çalışma alanlarında gerçekleşmiştir. Oyuncularla yapılan diyaloglar doğa ve manzara görüntüleri ile estetik bir biçim oluşturulmak istenmiştir

3.1. Filmin Künyesi

Belgesel Filmin Adı: Afganistanbul

Süre:18 Dakika

Yapım:2021

Senaryo ve Yönetmen: Recep Mert Kobal

Oyuncular: Mustafa Barış Bayraktar, Ahmet Bayraktar, Muhammed Emin, Abdülrahim,

Görüntü Yönetmeni: Özgür Ulaş Erdem

Kurgu: Özgür Ulaş Erdem, Buket Sinanoğlu

Yönetmen Yardımcısı: Cem Mertoğlu

Ses ve Boom Operatörü: Efe Sarıtabak

Yapımcı: Hamit Kobal

Tez Danışmanı: Prof. Bülent Vardar

3.2. Ekipman Listesi

- Canon 5D Mark IV Fotoğraf Makinesi
- Tripod
- Canon 24-70 mm Geniş&70-200 mm Zoom Lens E Serisi
- Boom Mikrofon
- Ses Kayıt Cihazı
- Sandisk Extreme Pro 64gb

3.3.Çekim Sonrası/Kurgu

Belgesel film projesinin çekimlerinin tamamlanmasıyla birlikte, röportajlar çözümlenerek montaj için kesme bitirilmiş ve montaj için Özgür Ulaş Erdem ile çalışılmıştır. Montaj 1 bir haftalık zaman diliminde tamamlanmakla birlikte toplamda 90 dakika olan akış 18 dakikaya düşürülerek belgesel film tamamlanmıştır.

3.4 Set Fotoğrafları

3.5 İşverenler ve Göçmenlerle Yapılan Röportajlar

1. Ahmet Bayraktar (İşveren)

-İsmin nedir?

-Ahmet Bayraktar

-Kaç yaşındasın?

-22.

-Mesleğin nedir?

-Normalde öğrenciyim. Sakarya Üniversite'sinde Hukuk okuyorum. Stajyer Avukatım.

-Burada ne iş yapıyorsun?

-Burası aile iş yerimiz olduğu için hafta sonları yardıma geliyorum.

2. Mustafa Barış Bayraktar (İşveren)

-İsmin nedir?

-Mustafa Barış Bayraktar

-Kaç yaşındasın?

-22

-Mesleğin nedir?

-Öğrenciyim. Peyzaj mimarlığı okuyorum.

-Burada ne iş yapıyorsun?

-Ailemin dükkanında babama yardımcı oluyorum. Nalburum. Hayvanlarla ilgileniyorum.

3.Azim (Afgan Göçmen)

-İsmin nedir?

-Azim.

-Kaç yaşındasın?

-25

-Aslen nerelisin? Nereden geldin?

-Aslen Afganistan Faryab'lıyım. İran'dan kaçarak geldim.

-İran'da ne iş yapıyordun?

-İran'da inşaatta çalışıyordum.

-Kaç yıldır buradasın? Burada ne iş yapıyorsun?

-3 senedir buradayım. Çobanlık yapıyorum.

-Ek olarak neler eklemek istersin?

-İstanbul'dan memnunum. Nişanlıyım. Başlık parası biriktirmek için çalışıyorum. Savaştan kaçtığım için geldim. 3 sene daha burada çalışıp geri döneceğim.

4.Abdülrahim (Afgan Göçmen)

-İsmin nedir?

-Abdülrahim.

-Kaç yaşındasın?

-27.

-Aslen nerelisin?

-Afganistanlıyım. İran'da savaştan kaçtım geldim.

-İran’da ne iş yapıyordun?

-Bahçe işleri ve inşaat işleriyle uğraşıyordum.

-Kaç yıldır buradasın? Ne kadar daha kalacaksın?

-7 senedir buradayım. Ne kadar kalacağım daha belli değil.

-Ne amaçla buradasın? Türklerin sana yaklaşımından memnun musun?

-Çalışıp aileme bakmak için buradayım. Savaştan kaçtım. Evliyim ve 2 çocuğum var. Türkler çok iyiler. Çok memnunum ve çok iyi davranıyorlar.

5.Muhammed Emin (Afgan Mülteci)

-İsmin nedir?

-Muhammed Emin

-Kaç yaşındasın?

-32.

-Aslen nerelisin?

-Afganistan, Mezar-ı Şerif’den geldim. Türkmenim.

-Afganistan’da ne iş yapıyordun? Medeni durumun nedir?

-Uzman çavuştum. Evliyim. 2 tane çocuğum var.

-Kaç senedir buradasın? Daha ne kadar kalacaksın?

-3 senedir buradayım, 3 sene daha kalacağım.

-Afganistan’da nasıl bir yönetim vardı? Burada mutlu musun?

-Şeriat var. Talibanlarla yolda karşılaşp sakalın olmadığını görürlerse dövüyorlar. Devletin yönetimi Peştunlardan. Burada çok mutluyum. Çalışıyorum, ekmek parası kazanıyorum.

-Burada ne iş yapıyorsun? Nasıl ödeme alıyorsun?

-Çobanlık yapıyorum, hayvancılık yapıyorum. Maaşımı aylık alıyorum babama gönderiyorum.

SONUÇ

Afganistan coğrafi açıdan Türkiye'ye uzak olsa da tarihi, siyasi ve kültürel bakımdan bir yakınlık söz konusudur. Afganistan, tarihi ipek yolu kavşağı üzerinde yer alması, eski Türkistan ve Horasan'ın merkezini oluşturması açısından jeopolitik ve jeostratejik konuma sahip olması nedeniyle tarihin belli dönemlerinde egemen güçlerin mücadele ve çekişme alanına dönüşmüştür. Tarihin her safhasında büyük güçlerin istilasına uğrayan bu topraklar, Büyük İskender İmparatorluğu, Moğol İmparatorluğu, Büyük Britanya İmparatorluğu, Sovyetler Birliği gibi başat güçlerin işgaline maruz kalmıştır. Son olarak ABD'de yaşanan 11 Eylül 2001 terör saldırısı ABD'nin, Afganistan'a müdahalesine zemin hazırlamış ve ülkenin istikrara kavuştuğundan bahsetmek mümkün değildir. Ardından iç savaş ve Taliban iktidarı nihayetinde ABD'nin müdahalesi, ülkenin 40 yıla yakın bir süredir istikrarsızlık sarmalına girmesine neden olmuştur.

15 yıldır Taliban'a karşı yürütülen savaşlar pek çok kişinin ülke içinde göçmen durumuna düşmesine, imkânı olan kişilerin rahat bir hayat geçirme umuduyla göç etmelerine sebep olmaktadır. Ülkenin daimî bir istikrara kavuşması umudunu yitiren halk, her geçen gün yurtlarını terk edenler kfilesine eklenmektedir. Ülkenin komşularından Pakistan ve İran'a sığınan Afgan halkı, tehlikeli olmasına rağmen genelde kaçak yollarla Türkiye'ye gelmeyi göze almaktadırlar. 40 yılı aşkın süredir bitmeyen savaş neticesinde Afganistan'ı terk eden göçmenlerin çoğunun uğrak noktası Türkiye'dir.

Afgan halkının Türkiye'yi tercih etmelerindeki neden Türkiye'nin, Afganistan konusunda bir jeopolitik hesap peşinde olmaması ve iki ülke arasındaki dostane ilişkiler ve tarihsel olaylara dayanan kardeşlik bilincinden kaynaklanmaktadır. Afganistan ile Türkiye arasındaki tarihten kaynaklanan dostluk ve yakın ilişkilerin karşılıksız iş birliğinin temelini oluşturduğu düşünülmektedir.

Günümüzde de Afganistan'dan Türkiye'ye kitlesel göçler devam etmektedir. Savaşlardan kaçan sığınmacıların bir bölümü Türkiye'yi geçiş ülkesi olarak kullanırken, bir bölümü de kalıcı olarak yaşamaya devam etmek için Türkiye'ye yerleşmektedir.

Türkiye’de işsizlik ve göç olgusu üzerine yapılan araştırmalar sonucunda gözlenmiştir ki, Afgan vatandaşlarının ülkelerinde ki iç savaş neticesinde mülteci ya da göçmen olarak ülkelerinden ayrılmalarında, fizyolojik ve/veya psikolojik yaraların derinliği neden olmaktadır. Afganistanbul projesiyle, başka bir ülkede umut arayan bu insanların, hayatları pahasına çıktıkları gurbet yolculuğunun onların üzerlerinde bıraktığı etkileri ele alması amaçlanmıştır. Beraber yola çıktıkları arkadaşlarıyla farklı farklı varış noktalarına savrulma hikayeleri de gözlemlenmiş, her yolculuk kendi içinde ki sürprizleri ortaya çıkarmıştır. Bilinmeyene yaptıkları bu yolculuk sürecinde hırsızlıkla, ölümle, birbirlerini kaybetmeleri gibi olgularla karşılaştıkları gözlemlenmiştir.

Göçmenlerin, Türkiye’yi, Avrupa hayallerine taşıyacak köprü olarak görmelerine rağmen, Türkiye’de sonlanan göç yolculukları onlar için yeni fırsatlar barındırmıştır. Afganistanbul belgesel film projesinde, deneyimlerini, yaşadıklarının arka planını anlatan ve anlaşılmayı isteyen bu çilekeş insanlarla röportajlar yapıldı ve tüm bunlar kamera aracılığıyla kayıt altına alındı. Yapılan röportajlar ve elde edilen görüntülerde Türkiye’de; ekmek fırınlarında, oto tamircilerinde ve genellikle çobanlık gibi meslek alanlarında çalıştıkları dikkati çekmektedir. Kendi ülkelerinde çobanlık yapmadıkları halde geldikleri yerde bu işi öğrenmiş ve onlarca hayvanı idare edebildiklerini işverenlere kanıtladıkları gözlenmiştir.

Afganistanbul belgesel film çalışmasına başlamadan önce bu insanlarla yapılan konuşmalarda, duygu durumlarının nasıl olduğunu anlamak oldukça zordu. Fakat çekim için yapılan hazırlıklar sırasında ve çekim esnasında, yaşam alanlarına girip beraber geçirilen kayıt dışı zamanlarda, o duygu yoksunluğu hallerinden uzaklaştıkları; savaşın ne kadar kötü olduğu ve geride bıraktığı yaraların, uzun yıllar geçse de, uzun yollar kat edilse bile sarılamadığı ve halen üzerlerinde taşıdıkları izler olduğu ruh hallerinden anlaşılmaktadır.

Afgan göçmenlerin çalışma motivasyonlarının da farklı farklı olduğu, ailesine para yollamak için çalışanlar olduğu gibi, birikim yapıp kendi ülkesinden toprak almak ve ülkesine dönüp daha iyi şartlarda yaşamak isteyenler olduğu kadar; diğer yandan evlenebilmek için başlık parası biriktirmenin ise en önemli motivasyon olduğu gözlemlenmiştir.

Afganistanbul belgesel film projesi ile, öncelikle savaşlar nedeni ile ülkelerinden göç etmek zorunda kalan insanlarla, kurulan empati ve bu insanların yaşadıkları dramın sinema sanatının gücü ile aktarılması amaçlanmıştır.

İnsani olmayan koşullarda ülkemize göç etmek ve çalışmak zorunda kalan bu insanların yaşamlarına çevrilen objektif aracılığıyla salt yerel çelişkilerin değil aynı zamanda küresel çelişkilerinde ipuçlarının hissettirilmesi düşünülmüştür.

KAYNAKÇA

- Abadan Unat, N. (2002). Bitmeyen Göç - Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa (2. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Afganistan Ülke Raporu (2017), T.C. Kabil Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği.
- Akçadağ, E. (2012). Yasadışı Göç ve Türkiye, BİLGESAM, Bilge Adamlar Kurulu Rapor. Rapor no: 42. İstanbul.
- Aktaş, M. T. (2015). Ücret Odaklı Uluslararası İşgücü Hareketliliğinin İşgücü Piyasalarına Etkileri. TESAM Akademi Dergisi, 2
- Başak. C. (2011). Mülteciler, Sığınmacılar Ve Yasadışı Göçmenler, Ankara: Sonsöz Gazetecilik Matbaacılık Reklamcılık.
- Buzan, B., Waever, O., Wilde, J. (1998). Security: A New Framework for Analysis. Lynne Rienner Publishers, London.
- Çakmak, H. (2004) Uluslararası Krizler ve Türk Silahlı Kuvvetleri, Ankara.
- Demirhan, Y. Aslan, S. (2015). Türkiye'nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi. Birey ve Toplum, 5
- Deniz, T. (2014). Uluslar Arası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. Türkiye Sosyal
- Sayid, M. B. Mesbahzada. (1987) Tarih Siyasi Muhteseri Afganistan, Merkezi Pujuhiş hayi Aftab, Meşhed, İran, Araştırmalar Dergisi.
- Türkoğlu, O. (2011). Mülteciler ve Ulusal/Uluslararası Güvenlik, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 30
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri. 9

İnternet Kaynakları

http://www.dailyafghanistan.com/opinion_detail.php?post_id=125523,
Afghanistan.

<http://uis.unesco.org/en/country/af?theme=education-and-literacy>.

<https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=NV.AGR.TOTL.ZS&country=AFG>.

<https://www.mfa.gov.tr/afganistan-ekonomisi.tr.mfa>.

https://www.bbc.com/turkce/haberler/2010/06/100625_afghan_minerals,

<https://data.worldbank.org/?locations=AF-XM>, erişim tarihi; 10.03.2021

<https://www.dunyabulteni.net/haber-analiz/durand-hatti-anlasmazligi-h232391.html>.

<https://www.nytimes.com/2021/07/08/us/politics/biden-afghanistan-withdrawal.html>.

<http://arsiv.ntv.com.tr/news/245912.asp>.

